

روش‌شناسی تفسیری بانو امین

در تفسیر مخزن العرفان

مؤلفان:

معصومه رستم‌گازنسب

محمد مهدی کریمی نیا

مجتبی انصاری مقدم

۱۴۰۰

سرشناسه	رستگارسب، معصومه، ۱۳۶۴ -
عنوان و پدیدآورنده	روش‌شناسی تفسیری بانو امین در تفسیر مخزن العرفان / مؤلفان: معصومه رستگارسب، محمدمهدی کریمی‌نیا، مجتبی انصاری‌مقدم.
مشخصات نشر	قم، جلوه کمال، ۱۴۰۰ ش.
مشخصات ظاهری	۱۶۴ ص.
شابک	978-964-2794-99-7
وضعیت فهرست نویسی	فیپا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۴۹.
موضوع	تفاسیر شیعه -- قرن ۱۴.
موضوع	Qur'an -- Shiite hermeneutics -- 20th century
موضوع	امین، نصرت بیگم، ۱۲۶۵ - ۱۳۶۲ م -- نقد و تفسیر
موضوع	1876 - 1973. Amin Nosrat Bejgom
موضوع	Criticism and interpretation
موضوع	قرآن -- بررسی و شناخت
موضوع	Qur'an -- Surveys
شناسه افزوده	کریمی‌نیا، محمدمهدی، ۱۳۴۴ -
شناسه افزوده	انصاری‌مقدم، مجتبی، ۱۳۷۶ -
رده بندی کنگره	۱۸۸۲
رده بندی دیویی	۲۹۱/۲۹۷
شماره کتاب شناسی ملی	۸۴۱۶۸۰۱
وضعیت رکورد	فیپا

شناسنامه کتاب

نام کتاب: روش‌شناسی تفسیری بانو امین در تفسیر مخزن العرفان
مؤلفان: معصومه رستگارسب، محمدمهدی کریمی‌نیا و مجتبی انصاری‌مقدم

طرح جلد و گرافیک: فائزه سادات حسینیان

ناشر: قم، جلوه کمال

شمارگان: ۱۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۹۴-۹۹-۷

تاریخ انتشار: ۱۴۰۰ ش.

قیمت: ۵۱۰۰۰۰ ریال

فروش الکترونیک: ۹۰۲۹۶۰۴۲۴۳

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱	مقدمه
۳	فصل اول: مفاهیم و کلیات
۵	گفتار اول: مفاهیم
۵	بند اول: مفهوم تفسیر
۸	بند دوم: مفهوم روش (منهج)
۹	بند سوم: مفهوم گرایش (اتجاه)
۱۱	بند چهارم: مفهوم لون
۱۱	بند پنجم: مفهوم مکتب تفسیری
۱۲	بند ششم: مفهوم مذهب تفسیری
۱۲	گفتار دوم: کلیات
۱۲	بند اول: شناخت نامه مفسر
۲۰	بند دوم: اقسام روش تفسیری
۲۱	بند سوم: اقسام گرایش تفسیری
۲۲	بند چهارم: سبک‌های بیانی در تفسیر
۲۴	بند پنجم: تبیین روش‌های تفسیری قرآن کریم
۴۳	فصل دوم: روش تفسیر قرآن به قرآن در مخزن العرفان

- ۴۵ گفتار اول: ارجاع متشابهات به محکمت
- ۵۰ گفتار دوم: جمع آیات مجمل و مبین
- ۵۶ گفتار سوم: جمع آیات مطلق و مقید
- ۵۸ گفتار چهارم: تعیین مصداق آیه (با آیات دیگر)
- ۶۲ گفتار پنجم: جمع آیات عام و خاص
- ۶۴ گفتار ششم: توجه به آیات مشابه (در لفظ یا محتوا)
- ۶۶ گفتار هفتم: تعیین معانی اصطلاحات قرآنی (با آیات دیگر)
- ۶۹ گفتار هشتم: استفاده از سیاق آیات
- ۷۵ خلاصه فصل
- ۷۷ فصل سوم: روش تفسیر روایی در مخزن العرفان
- ۸۱ گفتار اول: گونه شناسی روش روایی در مخزن العرفان
- ۸۲ بند اول: بیان جزئیات آیات الاحکام
- ۸۴ بند دوم: بیان معنی و مصداق مفردات آیات
- ۸۷ بند سوم: بیان معنی باطنی و تاویل آیه
- ۸۹ بند چهارم: تبیین شأن نزول آیات با استناد به روایات
- ۹۳ بند پنجم: بیان مفاد یک آیه با روایات
- ۱۰۴ خلاصه فصل
- ۱۰۷ فصل چهارم: روش تفسیر عقلی در مخزن العرفان
- ۱۱۲ گفتار اول: تفسیر عقلی - اجتهادی در مخزن العرفان
- ۱۱۳ بند اول: در جمع بین آیات یعنی در تفسیر قرآن به قرآن

بند دوم: در جمع بین روایات و رفع تعارض آن‌ها در تفسیر روایی ۱۱۳

بند سوم: جمع‌بندی اقوال مفسران و نتیجه‌گیری از آن‌ها ۱۱۵

بند چهارم: فهم مقاصد آیات قرآن ۱۱۶

گفتار دوم: تفسیر با استفاده از عقل برهانی ۱۱۸

گفتار سوم: معنای تفسیر به رأی ۱۲۱

خلاصه فصل ۱۲۲

فصل پنجم: روش تفسیر عرفانی در مخزن العرفان ۱۲۵

گفتار اول: معیارهای صحیح در تفسیر اشاری ۱۳۱

بند اول: توجه به ظاهر و باطن قرآن ۱۳۲

بند دوم: رعایت مناسبت نزدیک بین ظاهر کلام و باطن آن ۱۳۶

بند سوم: مراعات نظم و تدبیر در الغای خصوصیات به منظور سرایت ۱۳۷

موارد مشابه ۱۳۸

بند چهارم: منافات نداشتن تفسیر اشاری بطنی با آیات محکم قرآن و ۱۳۹

دلایل عقلی ۱۳۹

بند پنجم: اعتبار قرینه در تفسیر اشاری باطنی ۱۴۱

گفتار دوم: جایگاه کشف و شهود در مخزن العرفان ۱۴۴

خلاصه فصل ۱۴۶

کتابنامه ۱۴۹

در زمینه تفسیر قرآن آثار بسیاری نگاشته شده که هر مفسر، در هر زمان، با دیدگاهی متفاوت و با توجه به علوم رایج در آن زمان توانسته است اثری قابل تحسین، خلق کند. از جمله تفاسیر پر محتوا که در عصر حاضر نگاشته شده "مخزن العرفان در تفسیر قرآن" اثر بانو مجتهده امین است. تفسیر مخزن العرفان، تفسیری موجز و شامل تمامی آیات قرآن است که به مسائل اجتماعی و تربیتی و در مواردی به مباحث فلسفی و عرفانی می‌پردازد. در دهه‌های اخیر پژوهشگران علوم قرآن در پی کشف روش‌های صحیح تفسیر قرآن برآمدند تا در واقع راهی را که مفسر در تفسیر قرآن می‌پیماید کنکاش کنند و روش‌های متنوع تفسیر قرآن را دسته‌بندی نمایند. اما با این همه در کتب "تفسیر و مفسران" که مفسران و تفاسیر آن‌ها مورد شناخت و ارزیابی قرار گرفته‌اند در رابطه با مخزن العرفان و روش تفسیری آن به شکل مستند پرداخته نشده است و خود مفسر نیز در تفسیر خود، حرفی از روش یا گرایش تفسیری خود به میان نیاورده است. لذا ضروری است تا بدانیم بانو امین در تفسیر خود از چه روش یا روش‌هایی استفاده نموده است؟ آنچه مد نظر این کتاب است بررسی روش تفسیری مخزن العرفان است که از میان روش‌های مختلف تفسیری، به روش عقلی، نقلی و عرفانی در تفسیر مخزن العرفان خواهیم پرداخت. پیش از این پژوهشگران دیگری نیز تلاش‌هایی در جهت شناخت روش‌ها و گرایش‌های بانو امین در تفسیر مخزن العرفان نموده‌اند اما هر کدام با مطرح نمودن مباحث علوم قرآنی،

لغوی و مسائل دیگری از این قبیل کمتر به روش‌شناسی تفسیر مذکور پرداخته‌اند. در این‌جا با جستجو در انواع روش‌های تفسیری و با توجه به شخصیت مفسر، برآنیم تا علاوه بر روش‌های رایج تفسیر قرآن که شامل روش قرآن به قرآن، روش روایی و روش عقلی است، روش عرفانی در تفسیر را نیز تبیین نموده و به معیارهای صحیح آن و نحوه کاربست آن‌ها توسط بانو امین در تفسیر بپردازیم. لذا کتاب حاضر را به پنج فصل تقسیم نموده که در فصل نخست به معرفی شخصیت مفسر و تبیین اصطلاحات تفسیر پژوهی و روش‌های تفسیری مورد نظر پرداخته شده و در چهار فصل بعدی، به روش قرآن به قرآن، روایی، عقلی و عرفانی در تفسیر پرداخته‌ایم. پرداختن به گونه‌شناسی روش‌های تفسیری و بیان دیدگاه‌های بانو امین در هر مقام، از جمله وجوه تمایز این پژوهش است.

والله الحمد

دکتر محمدمهدی کریمی نیا^۱

معصومه رستگارنسب^۲

دکتر مجتبی انصاری مقدم^۳

۱. پست الکترونیکی: kariminiya2002@yahoo.com

۲. پست الکترونیکی: rstg93@gmail.com

۳. پست الکترونیکی: mojtabaansari6767@gmail.com